

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se
Nils.Martenson@Naturvardsverket.se

Ärendenummer
NV-06912-24

Datum
2026-02-16

Yttrande gällande Naturvårdsverkets förslag till jakttider

Vilda Djurens Skydd avger härmed yttrande över Naturvårdsverkets förslag till jakttidsändringar samt kommentarer gällande de arter där det inte föreslås någon ändring från Naturvårdsverket.

Inledning – EU-rättslig bedömning av jakttider

Vårt yttrande tar sin utgångspunkt i, bland annat, Sveriges skyldigheter enligt EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektivet. Dessa rättsakter ställer tydliga krav på att jakttider endast får fastställas för arter med gynnsam bevarandestatus, att jakt inte får ske under reproduktions- och uppfödningstidperioder eller under återflytt till häckningsområden samt att deras fortplantnings- och viloplats inte får utsättas för avsiktligt dödande eller störning.

Därutöver följer av EU-rätten att om en art på nationell nivå uppvisar en minskande trend – eller i vissa delar av landet kraftiga nedgångar eller lokal försvinnande – kan den inte anses ha gynnsam bevarandestatus i dessa områden. I sådana situationer är medlemsstaten skyldig att tillämpa försiktighetsprincipen och bör begränsa eller upphöra med jakt lokalt till dess att populationerna återhämtats.

Det ankommer på staten att, med aktuella vetenskapliga data, visa att jaktuttag inte förvärrar situationen eller hindrar återhämtning. Vid osäkerhet ska skyddsnivån höjas. En reglering som tillåter fortsatt jakt trots dokumenterade nedgångar riskerar därför att strida mot unionsrätten.

Den omfattande skyddsjakten på eget initiativ är synnerligen allvarlig, oetisk och helt okontrollerad. Sverige har fortfarande inte implementerat ett fungerande uppföljnings- och rapporteringssystem, trots att Naturvårdsverket redan vid föregående revidering uttalade att detta skulle ske. Avsaknaden av ett sådant system innebär att kontrollen av uttag, inklusive skadeskjutningar, är otillräcklig och att Sverige därmed inte uppfyller EU-rättens krav på uppföljning och strikt kontroll.

Sammantaget ser vi betydande rättsliga risker med såväl nuvarande jakttider som det nya förslaget som presenterats av Naturvårdsverket. I flera fall sträcker sig jaktsäsonger in i senvinter eller vår och påbörjas tidigt efter sommaren, eller kombineras med generösa undantagsbestämmelser, på ett sätt som riskerar att stå i konflikt med EU-rättens krav på försiktighet, proportionalitet och strikt kontroll. Ett

system där jaktramarna pressas till sina yttersta gränser, snarare än att med god marginal säkerställa skydd för viltet och efterlevnad av unionsrätten.

Vi vill särskilt understryka att försiktighetsprincipen måste vara vägledande. Vid vetenskaplig osäkerhet kring populationstrender, flyttningmönster eller reproduktionsperioder ska skyddsnivån höjas – inte sänkas – och jakttider begränsas därefter. En reglering som i stället uppfattas som ett försök att optimera jaktutrymmet innebär stora risker både för viltet och för Sveriges efterlevnad av EU-rätten för att inte tala om den stora allmänhet som vill ha ett rikt djurliv.

Utifrån det slutliga förslag som nu bereds förutsätter vi därför att Naturvårdsverket fullt ut säkerställer att jakttiderna är förenliga med EU-rätten, vilar på aktuella populationsdata och präglas av tydliga säkerhetsmarginaler samt ett etiskt och forskningsbaserat förhållningssätt till de vilda djuren.

Sammanfattning

Nedan följer en sammanfattning av de mest väsentliga invändningarna mot gällande jakttider och Naturvårdverkets kompletterade ändringar;

- det är inkonsekvent, partiskt och vinklat mot förespråkare av jakt, med liten eller ingen hänsyn tagen till bevarande av ett rikare djurliv och biologisk mångfald,
- det negligerar helt ekologiska samband i naturen där alla arter har en roll att fylla. I stället ligger fokus på att det är människan som skall reglera populationerna. En strategi som det inte finns några vetenskapliga belägg för skall fungera på ett optimalt sätt.
- fokus på vilt som en resurs att jaga och viltets skadeproblem, inte samexistens och gemenemans önskan om en levande natur.
- bygger på en förlegad syn på predatorer, där de ses som skadedjur och jagas för nöje eller att optimera den mänskliga jakten. Värdesätter inte deras viktiga roll i naturen.
- de allmänna jakttiderna är synnerligen generösa och skydds jakt på eget initiativ utökas än mer med fler arter som får jagas året om. Istället bör jakttiden begränsas och färre arter jagas för att gynna bättre biologisk mångfald.
- förslaget innebär i flera fall allmän jakt och skydds jakt under häckningstider och då djuren har ungar, av EU strikt förbjudet. Avslutande av jakt och start av jakt måste ske med säkerhetsmarginal.
- jakt föreslås på fågelarter som är i minskade vilket EU direktiven strikt förbjuder.
- tider och geografiska områden för jakt och jaktträning med hund är omfattande och bör begränsas.

Generella synpunkter och kommentarer

Vi kan konstatera att naturföreningars synpunkter och tankar i stort inte har beaktats i arbetet. Däremot är det uppenbart att synpunkter från framför allt jägarintressen och näringarna har beaktats i stor omfattning.

Naturvårdsverkets inställning till sitt uppdrag att skydda och vårda naturen har successivt genomgått en förändring där jakt och ekonomiska intressen har fått ett allt större utrymme. Idag pågår globalt en massutrotning av arter, vilket i förlängningen kommer att drabba mänskligheten på ett ödesdigert sätt, medan människan breder ut sig och vi ser allt fler problem för de vilda djuren.

Skrämmande nog ser Naturvårdsverket idag främst till exploatörernas intressen, dvs. fiskare, jägare, lantbrukare och skogsindustri. Naturvårdsverket måste beakta att det är knappt 3 % av svenska befolkningen som utgörs av jägare och mer än 97 % svenskar och många turister som vill bruka naturen genom att uppleva djur i dess naturliga miljö, inte döda dem. Vi är många som uppskattar att gå ut i naturen för att kunna se vilda djur i en fungerade biologisk mångfald, motionera, plocka svamp och bär. Inte störs av den alltmer omfattande jakten.

Detta bör ske genom att;

- Begränsa jakttiderna - inte öka dem. Färre arter som jagas.
- Införa tider på året då ingen jakt alls får förekomma, inte heller skyddsjakt på eget initiativ.
- Senarelägga jaktstart för att säkerställa att årets kullar har blivit helt självständiga.
- Inte bedriva jakt under parningstid.

Naturvårdsverket har tidigare hänvisat till att "en förlängning av jakttiden inte innebär ökat jakttryck och att sambandet mellan jakttidens längd och avskjutningens storlek är oklar". Det är naturligtvis en helt orimlig slutsats, ju mer tid det ges till att jaga, desto mer djur kommer att skjutas!

Naturvårdsverket är också inkonsekvent; försvarar jakt på arter som uppvisar minskande trender med argumentet att jakten inte har någon, eller endast en begränsad, påverkan på populationens utveckling. Samtidigt motiveras jakt på predatorer med att just jakt är ett nödvändigt verktyg för att påverka och begränsa deras populationer eftersom de anses ha negativ effekt på andra arter. Det skiner

alltför tydligt igenom att förslaget är en produkt för jägarintressen, inte för en majoritet av svenska folket, vars önskan är naturens möjlighet att återfå ett mer naturligt självreglerande tillstånd. Förslaget borde i stället spegla en viljeyttring om en ändrad inriktning som ligger i linje med förbättrad biologisk mångfald och en natur rik på djurliv.

Allmän jakt

Att Naturvårdsverket år 2026 föreslår omfattande jakt i stället för minskad jakt ökar polariseringen i samhället mellan jägare och de som vill uppleva en natur där de biologiska värdena är centrala.

Vilda Djurens Skydd menar att de omfattande jakttiderna med lösa hundar och hundträning också innebär störningar för allt vilt – det vill säga alla vilda däggdjur och fåglar och inte bara de arter som omfattas av jakten. De långa jakttiderna försvaras med att jägarna inte ska behöva stressa för att få jakten överstökad. Men vad innebär dessa långa jakttider för viltet och alla människor som inte jagar? Rimligen en mer omfattande stress.

De långa jakttiderna påverkar påtagligt även icke jaktintresserade människor. Idag söker sig många människor ut i naturen för att söka upplevelser eller bara finna frid. Alla förstår, att för människor som inte jagar, är möten med jägare, skällande hundar och avlossade skott inte lugnande. Allemansrätten har "*av tradition*" betraktats som något unikt och möjliggjort att vi alla har rätt att vistas i naturen. Konflikten med jägare blir alltmer uppenbar.

Allemansrätten

Allemansrätten gäller i vårt land även om Naturvårdsverk idag inte längre verkar vilja kännas vid den. Vi är 10 miljoner människor i landet och det är ca 260 000 svenskar som betalar för ett jaktkort - 2,6 % av befolkningen. 97 procent av befolkningen är inte jägare, men ska ha samma rätt att vistas i vår gemensamma natur.

Intresset för djur och natur är stort. Människor intresserar sig för fåglar, fjärilar, bin och trollsländor. I grunden finns ett stort intresse för däggdjur och växter. I vårt land har vi tagit för givet att vi själva kan besöka de platser vi vill under årets alla månader. Inte ständigt uppleva störmoment från jakt.

Svensk naturturism har en lokal betydelse för nya jobb och företag på landsbygden. En industri som ger exportintäkter i mångmiljardklassen. Naturturismföretagen

uppskattar de årliga exportintäkterna till mer än 30 Miljarder per år. Intäkter som riskeras med en omfattande jakt.

Många svenskar har besökt och besöker nationalparker och andra intressanta platser utomlands. Idag kommer utländska besökare till Sverige för att här uppleva vår "orörda" natur. Många utländska besökare, och för all del även svenskar, som besöker våra nationalparker eller andra naturskyddade områden återvänder besvikna, då de där sällan ser några vilda däggdjur. Många jämför med tidigare besök i USA, Kenya eller Indien med ett rikt djurliv i sina skyddade områden.

Etik och djurvälfärd

Vilda Djurens Skydd noterar att frågan om *etik*, närmast kan jämföras med ett *minfält*, då det negligeras i samband med jakt i detta förslag.

Jaktlagstiftningens skrivning *att viltet inte utsätts för onödigt lidande* är till intet förpliktigande. De vilda djuren kan förföljas och skjutas med alltmer raffinerade metoder och under kritiska tidpunkter på året, helt utan hänsyn till de olika arternas fysiologiska och biologiska funktion eller deras egna känslor.

Vilda Djurens Skydd anser att det hade varit motiverat och högst rimligt att veterinärmedicinsk kompetens medverkat i framtagandet av jakttidsförslagen. Sådan veterinärmedicinsk och etisk kompetens måste då även omfatta vilda djur och innefatta vilka konsekvenser olika förslag till jakttider och jaktmetoder får för djuren. Särskilt eftersom förslaget inte bara omfattar långa jakttider, generös skydds jakt utan även omfattande hundanvändning vid jakt.

Näringarnas egenansvar

Det absoluta flertalet fågelarter i landet är fredade och det gäller även många däggdjursarter. Olika former av jakt tillåts trots fredning, med stöd av undantagsbestämmelser i vår egen jaktlagstiftning och EU-direktiv. Även *strikt skyddade* arter kan nu jagas med både licensjakt och olika former av skydds jakt. Vid skydds jakt gäller dock att potentiella skador ska förebyggas. Sådana bestämmelser har funnits under flera decennier - även långt före vårt EU-inträde. Trots det ställs fortfarande nästan inga krav på näringsidkarna att de måste anpassa sin verksamhet till de vilda djuren som de delar livsutrymmet med, i stället införs generösa, okontrollerade möjligheter till skydds jakt på eget initiativ.

För de stora rovdjuren, sälarna och de stora fåglarna beviljar staten bidrag för förebyggande åtgärder. Om skador ändå inträffar utbetalats ersättning. Då det gäller

ren betalas ersättning för förekomst av rovdjur, utan att skador behöver ha inträffat. Näringarnas verksamhet och driftsformer har inte anpassats till förekomsten av de vilda djuren. Det skjuts - vargar, björnar, lodjur, järvar, sälar, skarvar, tranor, sångsvanar och nu även svalor och hägrar – utan hänsyn till vilka förebyggande åtgärder som vidtagits.

Denna flathet från samhället har pågått i 30 år utan någon förändring, annat än att fler "skadedjur" skjuts. Föreningen föreslår att näringarna ges omställningsbidrag, som därefter succesivt minskar till noll, för att med morot och piska förändra driftsformer så att det finns plats även för de vilda djuren. Behovet av samexistens mellan vilda djur och näringar har det talats om i mer än 30 år.

Rimligen måste samhället ställa krav på att även dessa näringars verksamhet och driftformer ska vara adaptiv och anpassas till samexistens med vilda djur. Inte att man bara utökar jakten.

Konsekvensutredning saknas

Omfattande jakttider under året, under dygnet och jakt och jaktträning i nya områden påverkar andra aktiviteter och innebär en stor risk för minskad artrikedom i naturen, aspekter som inte beskrivs utan negligeras helt i förslaget. Andemening är mer att det ska få jagas så mycket som möjligt och med så få hinder som möjligt för att gå jakten och näringarnas intresse till mötes. Här har skett en markant attitydförändring hos Naturvårdsverket de sista 10 åren, nu mer inriktad på jakt och mindre på naturvård.

Vilda Djurens Skydd vill också ta tillfället i akt att påpeka att uppfödning av gräsänder, raphöns och fasaner för utsättning och jakt måste förbjudas av djurskydds- och biologiska skäl. Den här typen av jakt är kraftigt begränsad i många länder tex Danmark och Norge.

<https://publications.slu.se/?file=publ/show&id=110617>

Put and take jakt behandlas över huvud taget inte i Naturvårdsverkets förslag till jakttider. I Naturvårdsverkets tidigare regeringsuppdrag tillsammans med Statens Veterinärmedicinska anstalt från 2010, med anledning av den dessförinnan förekommande fågelinfluensan, diskuterades bland annat detta med handel även mellan länder, uppfödning och utsättning av "sådant vilt" för jakt. Där omnämns den framavlade gräsanden som importerades till sådana anläggningar i Sverige. Även i Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Beredning av jakttidsändringar* som

redovisades 2017-06-15, ärendenr: NV-08970-16 omnämns risken med smittsamma fågelsjukdomar.

Vilda Djurens Skydd ser med oro att denna hantering inte omnämns av Naturvårdsverket i detta förslag där handel, uppfödning och utsättning av fåglar för jakt utgör en potentiell smittspridningsrisk.

Naturvårdsverket borde verka för att handel, uppfödning och utsättning av vilt för jakt inte längre ska vara tillåten i Sverige.

Överseende

Vilda Djurens Skydd är väl medveten om att föreningen i sitt yttrande inte slaviskt följer förslaget. Vi tar oss friheten att också bidra med viktiga synpunkter, ur det naturvårdsperspektiv som rimligen bör genomsyra det slutgiltiga förslaget. Det kanske delvis ligger utanför uppdraget, men som ändå har relevans då detta avgränsade uppdrag sätts in i sitt rätta sammanhang – det 16:e miljömålet.

Miljömålet "Ett rikt växt och djurliv" verkar vara helt bortglömt i detta förslag från den ansvariga miljömyndigheten i landet.

Vi är, som Naturvårdsverket redan förstått, mycket kritisk till många av dessa förslag från Sveriges ansvariga miljömyndighet.

Avsnittsvisa synpunkter på förslaget

2.1. Hund användning och hundträning (16 § jaktförordningen)

Allmän kommentar – Krav på skyndsamt utredning av jakt med lösa hundar

Vi anser att Naturvårdsverket snarast måste initiera en oberoende och vetenskapligt grundad utredning av jakt med lösa hundar.

Utvecklingen mot alltmer "vassa" och prestationsavlade hundar har lett till intensivare och mer långvariga drev. Långa förföljanden innebär betydande stress, energiförluster och skaderisker för viltet och hundarna. Detta väcker allvarliga frågor i förhållande till jaktlagens krav att vilt inte får utsättas för onödigt lidande.

När djur pressas över stora områden ökar dessutom risken för viltolyckor och påverkan på allmänhetens friluftsliv.

Mot denna bakgrund bör Naturvårdsverket omgående:

- Initiera en oberoende utredning av stress- och välfärdseffekter vid jakt med lösa hundar.
- Utredda samband mellan drevjakt och viltolyckor.

En modern viltförvaltning måste vila på vetenskap, etik och rättslig efterlevnad. Därför är en sådan utredning inte bara önskvärd – den är nödvändig.

Hundträning på stora rovdjur berörs inte av Naturvårdsverket i detta förslag.

Rådande jakttider och tillåten tid för träning av jakthundar på respektive rovdjursart under jaktåret (juli-juni). Observera att jaktträning tillåts i hela landet så länge jakt på arten är tillåten någonstans i landet! Vilda djurens Skydd anser att träning endast skall få förekomma när det är jakt. I rådande situation kan man i princip träna på rovdjur från augusti tom april vilket medför stress för djuren och störning i naturen.

	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun
Björn			■	■								
Järv			▨	■	■	■	■					
Varg						▨	■	■				
Lodjur								▨	■	■		
	▨	Tider för HUNDTRÄNING				■	Tider för LICENSJAKT		■	Längre jakttid i renskötsellän		

2.2. Allmän jakt

Allmänt om fågeljakt

Vi anser att Naturvårdsverkets förslag i flera delar inte är förenligt med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EG). Direktivet är tydligt: jakt får endast bedrivas på arter med gynnsam bevarandestatus och får inte bidra till att populationer som minskar ytterligare försvagas.

Trots detta föreslås fortsatt jakt på arter som visar negativ kortsiktig trend, samt jakt under perioder som riskerar att överlappa häckning och uppfödning. Detta strider mot artikel 7.4 samt mot direktivets försiktighetsprincip.

Det är inte acceptabelt att tillåta jakt på arter med små eller minskande populationer, eller att motivera detta med spekulationer om att den långsiktiga trenden är positiv. Jakt ska upphöra när arter är på tillbakagång.

Vi vill även uppmärksamma att en utökad jakt innebär ökad spridning av bly i naturen, med dokumenterat negativa effekter på rovfåglar och asätare.

2.2.1. Björktrast

Vi avslår jakt på björktrast. Vikande populationstrend och risk att det blir ren nöjesjakt. Björktrasten har markant gått tillbaka i hela landet under 2000-talet, särskilt tydligt i landets södra delar där arten i det närmaste försvunnit från vissa områden. Björktrast anges som nära hotad (NT) på den svenska rödlistan, men den pågående minskningen är så kraftig att den ligger nära gränsen för sårbar (VU). Att i nuvarande läge återinföra allmän jakt på björktrast anser vi vara påtagligt oansvarigt och i strid med såväl försiktighetsprincipen som seden att allmän jakt ska bedrivas på "räntan" av livskraftiga arter. BirdLife Sverige menar att förslaget är en tillbakagång mot en tid då det fanns ett försörjningsbehov som inte längre existerar. Förslaget förefaller mest syfta till att tillfredsställa jägares lust att skjuta vilda fåglar. Vi anser att det finns gott och väl tillräckligt med redan jaktbara arter som uppfyller det. Efterfrågan på björktrastkött är mycket begränsad och bör ställas i proportion till antalet djurindivider som måste dödas för att ens räcka till att mätta en enda människa. Eventuella problem som kan uppstå vid fruktodlingar kan lösas med skydds jakt.

2.2.2. Bläsand

Vi bifaller Naturvårdsverkets förslag att allmän jakt på bläsand ska upphöra. Förslaget är i linje med vad EU-kommissionens expertgrupp har föreslagit gällande jakt inom EU på nio arter som saknar gynnsam bevarandestatus.

2.2.3. Kricka

Kricka anges som sårbar (VU) på den svenska rödlistan (2020). Vi bifaller Naturvårdsverkets förslag att allmän jakt på kricka ska upphöra. Förslaget är i linje med vad EU-kommissionens expertgrupp har föreslagit gällande jakt inom EU på nio arter som saknar gynnsam bevarandestatus. Risk för felskjutning torde minska då det framöver enbart blir tillåtet att skjuta på simänderna gräsand och snatterand (som mest liknar varandra).

2.2.4. Gråtrut

Vi bifaller Naturvårdsverkets förslag att allmän jakt på gråtrut ska upphöra. Måsfåglar utgör inte resurs som mänsklig föda.

2.2.5. Gräsand

Vi ser inget skäl till att förlänga jakttiden till 31 januari. Vintern är tillräckligt påfrestande för fåglarna ändå utan att de också skall behöva utsättas för jakt.

Vi vill samtidigt påpeka att vi motsätter oss uppfödning och utplacering av gräsänder och andra fåglar. Gräsanden är en naturligt förekommande art i Sverige med god populationsstatus och är inte i behov av tillskott genom uppfödning och utsättning. Tvärtom riskerar storskaliga utsättningar i viltvatten och mindre vattendrag att snedvrider artsammansättningen, minska den biologiska mångfalden och orsaka betydande påverkan på vegetation och ekosystem genom högt betetryck. Verksamheten innebär i praktiken en manipulering av fågelfaunan samt en risk för genetisk utarmning av den vilda stammen.

Forskning från såväl Sverige som Nordamerika visar att utsatta individer som överlever jakten ofta har svagt genetiskt ursprung. Uppfödningens anläggningar kan dessutom fungera som spridningskällor för sjukdomar, inklusive influensavirus. Utfodring vid utsättningsplatser medför risk för övergödning samt lockar predatorer och smittspridande gnagare. Det är även djuretiskt tveksamt att producera fåglar enbart för jakt, särskilt med tanke på den höga dödligheten.

Regelverket kring utsättning är otillräckligt och tillsynen bristfällig, vilket gör att problemen kan fortgå utan tillräcklig kontroll.

Utsättning för jakt leder dessutom ofta till ansökningar om skydds jakt på rovfåglar, exempelvis duvhök. Sådan skydds jakt kan inte motiveras med hänvisning till "allvarlig skada", då de utsatta fåglarna saknar naturvårdsmässigt värde. Fällfångst innebär också risk för att fredade rovfåglar skadas eller dödas.

Mot denna bakgrund bör all uppfödning och utsättning av gräsand för jaktändamål upphöra. Naturvårdsverket och Jordbruksverket bör ges i uppdrag att ta fram en avvecklingsplan. Kommersiella intressen kan inte ges företräde framför naturvårds-

och djurskyddsskäl. Norge har redan förbjudit uppfödning och utsättning av gräsand, och Danmark är på väg att införa motsvarande förbud.

2.2.6. Knipa och Storskrake

Vi motsätter oss en förlängning av jakttiden och i princip borde arterna inte jagas alls. Enligt fågeldirektivet får jakt inte bedrivas under reproduktionsperioden eller under återvändandet till häckningsområdena. Jakttider ska fastställas med sådan säkerhetsmarginal att risk för överlapp inte uppstår. Mot bakgrund av förändrad fenologi, med senare isläggning och förändrade flyttmönster, ökar risken att jakt i februari närmar sig den period då fåglarna förbereder vårflytt.

Under senvintern är energibalansen avgörande för överlevnad och kommande häckningsframgång. Störning och jakt i detta skede strider mot försiktighetsprincipen om det inte tydligt kan visas att påverkan saknas. En sådan analys har inte presenterats av Naturvårdsverket.

Det är därmed inte visat att en förlängning är förenlig med fågeldirektivets krav. Tvärtom bör jakten avslutas tidigare än idag

2.2.7. Snatteand

Vilda Djurens skydd avslår Naturvårdsverkets förslag om införa allmän jakt på Snatteand. Populationen är liten, endast 6000 häckande par och allmän jakt

kommer att ha en negativ påverkan på populationen. Naturvårdsverket hänvisar till strategin för svensk viltförvaltning där Naturvårdsverket ska medverka till att främja brukande av vilt som resurs i olika delar av verksamheten. En strategi som i sig måste ifrågasättas, för varför tas inte hänsyn till att Snatteranden är en resurs att skåda levande eller snatterandens roll i naturen?

Sjööorre

Vi tar avstånd från allmän jakt på sjööorre. Vintertid är sjööorren hårt knuten till täta bestånd av hjärtmussla på grunda sandbottnar. De största koncentrationerna i Sverige finns i Skälderviken och Laholmsbukten samt utanför kusten i mellersta Halland (Ugglarp). I dessa områden ligger sjööorrar i blandflockar med främst svärtor (internationellt rödlistad som sårbar). Det är inte försvarbart att jaga sjööorre under rådande förhållanden, dels eftersom fåglarnas livsmiljö är kraftigt begränsad, dels p.g.a. störning och förväxlingsrisk med, en globalt hotad art, svärtor.

Orre och tjäder

Vi motsätter oss allmän jakt på orre och tjäder i södra och mellersta Sverige. Populationerna har i dessa delar av landet minskat påtagligt och är i flera områden kraftigt reducerade.

Enligt EU:s fågeldirektiv får jakt endast bedrivas på arter med gynnsam bevarandestatus. När bestånden regionalt är svaga eller minskande är fortsatt allmän jakt inte förenlig med direktivets krav.

Jakt bör därför endast tillåtas där vetenskapliga data visar att livskraftiga stammar finns. I Skåne är situationen särskilt allvarlig.

2.2.8. Dalripa och fjällripa

Vi avstyrker Naturvårdsverkets förslag om utökad jakttid på våren och tidig jakt på hösten och anser att jakttiden för ripa måste anpassas strikt till fågeldirektiven.

Enligt direktivet får jakt inte bedrivas under reproduktionsperioden eller under uppfödningstiden. Ripjakten bör därför avslutas senast den 1 februari. När ripor börjar spela – vilket ofta sker redan i februari – har reproduktionsperioden inletts. Jakt under denna fas innebär att individer som med hög sannolikhet ska häcka tas bort, vilket riskerar att direkt påverka det kommande beståndet.

Samtidigt bör jaktstarten senareläggas till den 10 september, i linje med Norge. I slutet av augusti och början av september förekommer fortfarande beroende ungar i markerna. Jakt från den 25 augusti innebär därmed risk att familjegrupper splittras och att ej fullt självständiga ungar påverkas, vilket strider mot direktivets krav på skydd under reproduktionsperioden.

En jakttid som omfattar perioden 25 augusti–mitten av mars innebär således risk för överlapp både med sent beroende ungar och med tidig reproduktiv aktivitet. Det saknas en tillräcklig analys av hur detta är förenligt med EU's fågeldirektiv.

Naturvårdsverket anser själva att jakt under senare delen av säsongen, vilken sker på fåglar som överlevt vintern, kan påverka populationen i större utsträckning än den jakt som sker tidigt. Naturvårdsverket frångår därmed medvetet försiktighetsprincipen.

Mot denna bakgrund bör jakttiden begränsas till perioden 10 september–1 februari för att säkerställa full efterlevnad av EU-rätten och försiktighetsprincipen.

2.2.9. Kråka, kaja och skata

Vi välkomnar Naturvårdsverkets förslag att justera jakttiderna så att de inte överlappar arternas häcknings- och uppfödningstiderna eller tiden för återvändande till häckningsplatserna. Det är en nödvändig anpassning till gällande rätt och biologisk kunskap.

Samtidigt är detta inte tillräckligt. Den jakt som bedrivs på kråka, råka, kaja och skata syftar inte till att tillvarata bytet utan är i praktiken att betrakta som predatorjakt, grundad i ett förlegat synsätt på dessa arter som problem snarare än som en naturlig del av ekosystemen.

Mot denna bakgrund bör allmän jakt på dessa arter helt avskaffas. Eventuella konkreta skador eller lokala problem bör i stället hanteras genom riktad skydds jakt, där behov och proportionalitet kan prövas i det enskilda fallet.

Allmän jakttid, bläsgås

Vi motsätter oss jakt under januari månad och att gässen får jagas på eftermiddagen när de söker föda. Att i förra revideringen öka jakten och göra gällande att den börjar återhämta sig är att frångå försiktighetsprincipen på en art som tidigare var utsatt för hårt jaktryck.

Allmän jakttid – grågås

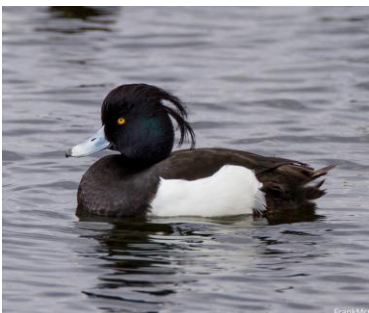
Vi motsätter oss de långa jakttiderna på grågås. De innebär en påtaglig risk att jakt bedrivs under en period då ungar ännu inte är självständiga, vilket strider mot försiktighetsprincipen och mot fågeldirektivets krav att skydda arter under uppfödningstid.

Allmän jakttid, kanadagås

Kanadagåsen tillhör en av de arter som minskar och därför ska det enligt EU direktiven inte bedrivas allmän jakt. I förra remissrundan ökade Naturvårdsverket jakten med en spekulativ motivering att den ökar på sikt. Varför skulle den öka på sikt om den nu minskar och man samtidigt ökar jakten?

Allmän jakt – vigg

Vilda Djurens Skydd ifrågasätter fortsatt allmän jakt på vigg. Arten har under senare år visat en negativ trend i flera delar av sitt utbredningsområde. Mot bakgrund av EU:s fågeldirektiv, som kräver att jakt endast får bedrivas på arter med gynnsam

bevarandestatus och utan att äventyra populationens långsiktiga bevarande, är det problematiskt att upprätthålla allmän jakt på en art som minskar.

Vigg är dessutom en flyttande art, vilket innebär att svenskt jaktuttag påverkar internationella populationer. Den samlade effekten av jakt i flera länder riskerar att bli betydande.

Jakten sker ofta i blandade andbestånd, vilket ökar risken för förväxling med andra dykänder med svagare bestånd. Därutöver innebär störning i viktiga rast- och övervintringsområden.

Mot denna bakgrund bör allmän jakt på vigg upphöra tills dess att populationstrenden är tydligt stabil eller positiv och gynnsam bevarandestatus kan säkerställas.

Allmän jakttid, järpe

Naturvårdverket har tidigare argumenterat för att jakt nästan inte har någon påverkan på populationen. Självklart har jakt en påverkan på arters tillväxt och har historiskt sett varit en av de största orsakerna till massutrotning av djur. Järpe är minskande och ska enligt EU direktiven inte jagas.

Järpen förekommer i låga och fläckvisa tätheter och är starkt beroende av äldre, variationsrika skogsmiljöer. I stora delar av landet påverkas arten negativt av ett intensivt skogsbruk och habitatfragmentering. När livsmiljöerna försämras minskar artens motståndskraft mot ytterligare belastning så som jakt.

Arten är dessutom svårinventerad och lokala populationsdata är ofta bristfälliga. Det saknas därmed tillräcklig säkerhet för att kunna fastställa att jakt bedrivs på populationer med gynnsam bevarandestatus, vilket är en grundläggande förutsättning enligt EU:s fågeldirektiv. Försiktighetsprincipen bör därför tillämpas.

Allmän jakt riskerar att slå hårt mot små och lokalt isolerade bestånd, där även ett begränsat jaktuttag kan få oproportionerlig effekt. Jakten är i huvudsak rekreativ och kan inte motiveras av något dokumenterat behov av beståndsreglering.

Mot denna bakgrund bör allmän jakt på järpe upphöra.

Allmän jakttid, raphöna

Det naturliga svenska beståndet av raphöna har kraftigt gått tillbaka från sitt tidigare utbredningsområde och arten är rödlistad som nära hotad. Detta beror på jordbrukets strukturomvandling som medfört att raphönans naturliga habitat i stort sett har försvunnit. Stammens tillbakagång över tid har rest önskemål om att förbjuda eller begränsa jakt på raphöna. Naturvårdsverket har tidigare hävdad att minskningen inte beror på jakt. Återigen förnekar Naturvårdsverket att jakt påverkar populationen. Vilda Djurens Skydd kräver att Sverige följer EU direktiven och avskaffar jakt på arter som minskar. Vidare bör utsättning av raphöns i Sverige upphöra.

Allmän jakttid, fasan

Inga kommentarer förutom att regeringen borde utreda ett förbud mot utsättning av fåglar enkom för jakt, vilket innebär en mänsklig manipulation som inte är önskvärd.

Allmän jakt – morkulla

Vilda Djurens Skydd motsätter sig allmän jakt på morkulla.

Morkullan är en flyttande art, och det svenska jaktuttaget påverkar internationella populationer. Arten är dessutom svårinventerad och det saknas tillräckligt robusta data för att med säkerhet fastställa att jaktuttaget är långsiktigt hållbart. När kunskapsläget är osäkert ska försiktighetsprincipen tillämpas.

I flera delar av Europa har arten uppvisat osäkra eller negativa trender. Mot bakgrund av EU:s fågeldirektiv får jakt endast bedrivas om den inte äventyrar populationens bevarande på lång sikt. Det är tveksamt om detta krav är uppfyllt.

Mot denna bakgrund bör allmän jakt på morkulla avskaffas.

Allmän jakttid, ringduva

Ringduvan har en utdragen häckningsperiod och en jaktstart 1 augusti riskerar att inkräkta på häckningsperioden. Ändå föreslår Naturvårdsverket jakt under häckningsperioden

”Naturvårdsverkets förslag innebär att jakten på ringduva i allt väsentligt kommer att bedrivas efter det att artens häckningsperiod är avslutad” Som motiv till att bedriva jakt under häckningen har Naturvårdsverket tidigare framfört ”att överlevnaden för ungar som kläcks sent trolig ändå är mycket låg på grund av klimatförhållandena under hösten och bristen på tid för dem att växa till sig och samla på sig tillräckligt mycket energidepåer före vintern”.

Vilda Djurens Skydd föreslår senareläggning av jaktstart till 1 september för att inte riskera att jaga under häckningsperioden och minska störningen i naturen rent allmänt. Sammantaget talar dock både juridiska, biologiska och etiska skäl för att allmän jakt på ringduva bör omprövas.

Allmän jakttid – nötskrika

Vilda Djurens Skydd motsätter sig allmän jakt på nötskrika.

Naturvårdsverket har tidigare hänvisat till att jakttidsöversynen inte varit att ifrågasätta jakt som sådan. Samtidigt motiveras jakt på flera andra arter utförligt i förslaget. Det framstår därför som inkonsekvent att inte pröva lämpligheten av jakt på nötskrika, särskilt när arten bedöms minska på sikt.

Enligt EU:s fågeldirektiv får jakt endast bedrivas på arter med gynnsam bevarandestatus. När en art uppvisar negativ trend ska försiktighetsprincipen tillämpas och jakt inte tillåtas. Att upprätthålla allmän jakt på en art som minskar är inte förenligt med direktivets krav.

Nötskrikan har dessutom en viktig ekologisk funktion. Den spelar en central roll i spridningen av ekollon och andra frön och bidrar därmed aktivt till föryngring av skog, särskilt ekmiljöer. Arten har således betydelse för biologisk mångfald och ekosystemens långsiktiga funktion.

Jakten är i huvudsak rekreativ och kan inte motiveras av behov av beståndsreglering eller skadeförebyggande åtgärder. Mot denna bakgrund bör allmän jakt på nötskrika upphöra.

2.2.10 rådjur

Jakttider med hänsyn till ekologi och biologi. Vilda Djurens Skydd föreslår att jakttiden för rådjur begränsas till 1 september–31 december. Någon vårjakt på råbock bör inte förekomma och inte heller utökad jakt i februari. Varför föreslå utökad jakt och samtidigt skjuta ner lodjurspopulationen som naturligt bättre kan reglera populationerna av rådjur.

Avskaffa vårjakt på bock

Vårjakten saknar i dag saklig grund. Den infördes som en följd av Tjernobyolyckan 1986, då cesiumhalterna i rådjurskött var lägre på våren än på hösten i vissa län. Dessa nivåer har sedan länge sjunkit, och det ursprungliga motivet är därmed inte längre relevant.

Argument om selektiv ”avskjutning” av bockar med svag hornutveckling, enligt ungersk modell, är inte tillämpliga på svenska förhållanden. I Sverige bedrivs inte en strikt selektiv förvaltning, och vårjakten riskerar i stället att slå mot reproduktivt aktiva revirhållande bockar under en känslig period (maj–juni).

Hänsyn till reproduktion och digivning

Rådjurets reproduktionsbiologi kräver särskild hänsyn: Revirbildning: maj–juni. Parningstid: 15 juli–15 augusti. Yngelperiod: maj–juni. Digivning: maj–oktober

Samtliga hjortdjur diar sina ungar långt in på hösten. Jakttider måste därför utformas så att risken minimeras för att hondjur skjuts medan kid fortfarande är beroende av modern.

Tid på dygnet

För att minska risken för felskjutningar och skadeskjutningar bör jakt endast tillåtas i fullt dagsljus, det vill säga från solens uppgång till solens nedgång. Jakt i gryning och skymning ökar risken för felbedömningar och kan även bidra till ökad rörelse hos djuren i tider då trafikolyckor redan är frekventa.

Sammanfattningsvis bör jakten på rådjur begränsas till höstperioden 1 september–31 december, utan vårjakt på bock. Jakttider och jaktformer ska utformas med tydlig hänsyn till artens reproduktionsbiologi, djurvälstånd och säkerhet.

2.2.11. Fälthare

Vilda Djurens Skydd motsätter sig en utökad och tidigarelagd jakttid på fälthare.

Naturvårdsverket motiverar förslaget med att fältharen utgör ett hot mot skogsharen genom konkurrens. Om det finns en reell oro för skogsharens bevarandestatus är det dock mer konsekvent att i första hand begränsa eller stoppa jakten på skogshare, snarare än att intensifiera jakten på en annan art. Att öka jakttrycket på fälthare är en osäker och indirekt åtgärd med tveksam effekt på skogsharens långsiktiga utveckling.

Vidare underskattar Naturvårdsverket risken att skjuta honor med ungar. Fälthare kan ha en lång reproduktionsperiod, och ungar kan vara beroende av modern under en betydande del av året. En tidigarelagd jakt ökar risken för att digivande honor fälls, vilket innebär lidande för ungarna och strider mot grundläggande djuretiska principer.

Förväxlingsrisken mellan fälthare och skogshare är dessutom reell, särskilt under perioder då arterna har likartad pälsfärg. Detta är särskilt problematiskt i områden där båda arterna förekommer. Att negligera denna risk kan direkt motverka syftet att skydda skogsharen.

Om jakt alls ska tillåtas på fälthare bör den endast bedrivas under den tid då arterna tydligt kan särskiljas, det vill säga när skogsharen har utvecklat sin vita vinterpäls. Detta minskar risken för felavskjutning och är en grundläggande försiktighetsåtgärd.

Mot denna bakgrund bör någon tidigareläggning eller utökning av jakttiden på fälthare inte genomföras

Allmän jakttid, skogshare

Vilda Djurens Skydd föreslår ett totalt stopp för jakt på skogshare.

Skogshare uppvisar nedåtgående trender och har försvunnit i de södra delarna av landet. Trots detta föreslår Naturvårdsverket jakt för skogshare i hela landet på en art som redan är på tillbakagång.

Naturvårdsverket har tidigare hävdade att jakten påverkar arten i mycket begränsad omfattning och att ett jaktstopp inte skulle öka populationen. Detta resonemang är svårt att förena med grundläggande populationsdynamik. Om cirka 14 000 skogsharar årligen skjuts innebär ett jaktstopp rimligen att denna direkta dödlighet upphör, vilket ökar överlevnaden och förbättrar artens möjligheter till återhämtning – särskilt när den redan är pressad av klimatförändringar, habitatförändringar och konkurrens. Försiktighetsprincipen bör tillämpas: när en art minskar ska jakt inte tillåtas.

Mot denna bakgrund bör jakt på skogshare omedelbart upphöra för att säkra artens långsiktiga fortlevnad. Samtidigt bör jakttrycket på fälthare minska för att minska risken för förväxling mellan arterna.

2.3.1. Tider för jakt på älg

Vilda Djurens Skydd tar med bestämdhet avstånd från naturvårdsverkets förslag om jakt i februari av djuretiska skäl. Vi föreslår förändringar av jakttider och jaktformer för älg med hänsyn till säkerhet, reproduktionsbiologi och populationsstruktur.

Betydligt kortare jakttid än idag av djuretiska skäl: 15 okt – 31 dec

Tid på dygnet

Av säkerhetsskäl bör jakt endast tillåtas i fullt dagsljus, det vill säga från solens uppgång till solens nedgång. Jakt i gryning och skymning innebär ökad risk för felskjutningar och skadeskjutningar, liksom för olyckor där tamboskap som kor och hästar fälls i dåliga ljusförhållanden.

Risken för trafikolyckor med älg är redan hög under gryning och skymning och kan förstärkas genom jakt, särskilt vid drivning med hund då djuren sätts i rörelse över större områden.

Hänsyn till reproduktion.

Älgens reproduktionsbiologi kräver särskild hänsyn:

Parningstid: 1 september – 10 oktober

Yngelperiod: maj – juni

Digivning: maj – oktober

Samtliga hjortdjur diar sina ungar långt in på hösten. Jakttider och jaktformer måste därför säkerställa att hondjur inte fälls på ett sätt som orsakar indirekt lidande för kalvar.

Åldersstruktur och jakttryck

Cirka 30 procent av älgstammen skjuts årligen. Enligt uppgifter från jägarorganisationer är merparten av de fällda djuren unga; genomsnittsåldern i stammen uppges vara cirka 3,5–4 år. Andelen äldre tjurar är mycket låg. Älgen är biologiskt fullvuxen först vid omkring sex års ålder och kan leva 25–30 år. Den nuvarande åldersstrukturen tyder på att jakten under lång tid har haft ett fokus som snedvrider populationens naturliga sammansättning. För att återställa en sund åldersfördelning bör motsvarande principer som föreslås för kronhjort tillämpas även för älg, det vill säga att en andel vuxna djur tillåts nå högre ålder.

Jakttidens längd och jaktformer

Historiskt var älgjakten betydligt kortare än i dag, i vissa områden endast några få dagar. En återhållsammare jakttid i kombination med restriktiv användning av drivande hundar skulle minska störning, öka säkerheten och bidra till en mer naturlig populationsstruktur.

Sammanfattningsvis bör jakten på älg reformeras med tydligare hänsyn till säkerhet, djurvälstånd och artens biologi. Begränsning till fullt dagsljus, anpassning till reproduktionsperioder och åtgärder för att stärka åldersstrukturen är nödvändiga steg för en långsiktigt hållbar förvaltning

Allmän jakttid, bäver

Vilda Djurens Skydd motsätter sig nuvarande utformning av jakten på bäver.

Vi föreslår jakt från 1 oktober till 31 december för att inte riskera att skjuta djur under uppväxtperioden. Med dagens jakttider riskera man skjuta djur med ungar i boet med enda motiveringen att man vill kunna jaga så länge som möjligt. Försiktighetsprincipen bör gälla och är också stipulerad av EU.

Bävern lever i stabila familjegrupper bestående av ett föräldrapar och deras ungar från flera årskullar. Parning sker i februari och ungar föds i början av juni i hydda eller bohåla. Nuvarande jakttider inkräktar på parningsperioden och tangerar tiden för födsel, vilket innebär att dräktiga honor riskerar att fällas. Detta är inte förenligt med grundläggande djuretiska principer.

Bävern har dessutom en mycket viktig ekologisk funktion. Genom att skapa dammar och våtmarker ökar den den biologiska mångfalden, förbättrar vattenhållning i landskapet och fungerar som en naturlig buffert mot torka och spridning av skogsbränder. I ett klimat med ökande extremväder är bäverns ekosystemtjänster särskilt värdefulla.

Vidare bör fällor för vattenlevande däggdjur som bäver förbjudas, då de innebär betydande djurvälståndsrisker och svårigheter att säkerställa selektivitet och omedelbar avlivning.

Sammanfattningsvis bör jakten på bäver reformeras med tydligare hänsyn till artens sociala struktur, reproduktion och centrala roll i ekosystemet

Allmän jakttid, rödräv

Vilda Djurens Skydd anser att jakttiden för rödräv måste ses över och senareläggas och avslutas tidigare.

Förslag 15 september – 31 december

Naturvårdsverket har initierat ett forskningsprojekt för att klarlägga när rävar parar sig och när ungarna är självständiga. Detta indikerar att kunskapsläget inte är tillräckligt säkert. Under sådana förhållanden ska försiktighetsprincipen tillämpas. Att behålla den 1 augusti som jaktstart och jakt fram på vårkanten under parning framstår som oansvarigt när det finns risk att ungar ännu inte är självständiga och man stör reproduktionen.

Enligt SLU Artfakta diar rävungar i upp till sju veckor och börjar successivt äta fast föda som föräldrarna bär till lyan. Först efter 3–5 månader blir ungarna självständiga. En jaktstart den 1 augusti innebär en uppenbar risk att årsungar fortfarande är beroende av tiken eller att åldersbedömning inte kan göras med säkerhet. Få jägare kan i praktiken särskilja en årsunge från en äldre räv tidigt på säsongen.

Räven är ett socialt och intelligent hunddjur som under lång tid varit föremål för en mycket omfattande jakt. Den långa jakttiden innebär att arten i praktiken saknar fredning under stora delar av året.

Särskilt problematiskt är förekomsten av tävlingar där antal dödade rävar premieras. En sådan syn på vilda djur är oförenlig med en modern och etiskt förankrad viltförvaltning.

Jakt och träning i gryt bör av etiska skäl förbjudas. Grytet är rävens boplats där den ska kunna vara fredad, särskilt under reproduktionsperioden. Det finns inga starka sakliga skäl att tillåta jakt i lyan.

Rödräven är en viktig predator med reglerande effekt på smågnagare och därmed indirekt på förekomsten av fästingburna sjukdomar. Den bidrar även till att begränsa sorkskador i jordbrukslandskapet. En alltför intensiv jakt riskerar att påverka dessa ekosystemfunktioner negativt.

Sammanfattningsvis bör jaktstarten på rödräv senareläggas tills säker kunskap finns om ungarnas självständighet. Grytjakt bör förbjudas och den etiska dimensionen i rävförvaltningen måste stärkas.

Allmän jakttid, iller

Avskjutningsstatistiken har minskat avsevärt från 5 200 st. 97/98 till 1 986 st. 17/18 vilket tyder på att arten är på tillbakagång. Naturvårdsverket hävdar stabil

utvecklingstrend, vilket det saknas belägg för. Iller som jaktobjekt faller heller inte under Naturvårdsverkets strategi för "brukning" av jägare då pälsen idag inte har något värde. Bruksvärdet ligger i att arten finns för icke jägare att skåda i naturen.

Vilda Djurens Skydd anser inte att jakt på iller ska förekomma

Allmän jakttid, skogsmård

Mården har inget jaktvärde enligt Naturvårdsverket men ett värde ur naturupplevelsesynpunkt. Att hävda jakt p.g.a. viltvårdande syfte är inget skäl att den jagas då populationen är så liten som 30 000 st. Enligt senare studier har den en hämmande effekt på antalet gnagare som bär på fästingar med borrelia. Det antal fågelungar som tas får anses som försumbart då mården i huvudsak äter gnagare och i nya studier också i stor omfattning bär.

Vilda djurens Skydd anser att allmän jakt på skogsmård inte skall förekomma.

Allmän jakttid, grävling

Vilda Djurens Skydd föreslår att allmän jakt på grävling avskaffas i linje med många andra länder i EU.

Grävlingen är ett socialt däggdjur som lever i familjegrupper och använder gryt under många år. Den tillbringar vintern (oktober–april) delvis eller helt sovande i grytet. Parning kan ske redan i juli och även tidigt på våren, följt av fördröjd

implantation. Ungarna föds tidigt på våren, ofta av endast en eller ett par honor i varje gryt.

Nuvarande allmän jakttid och jaktträning i gryt kolliderar med artens vintervila, parningsperiod och i vissa fall även med tiden för ungarnas födsel. Detta innebär en uppenbar risk att dräktiga honor eller familjegrupper störs eller fälls. Att i ett läge där Naturvårdsverket själv utreder reproduktionsperioderna ändå behålla nuvarande jakttider är oansvarigt och strider mot försiktighetsprincipen.

Grävlingen är inte ett generellt skadedjur och jakten motiveras inte av behov av kött eller nödvändig populationsreglering. I praktiken är det en nöjesjakt, ofta kopplad till jaktträning med ställande hund eller grytjakt. Jakt och jaktträning i gryt är djupt oetiskt. Grytet är artens boplats och ska vara en fredad plats där djuren kan känna trygghet, särskilt under reproduktion och vintervila.

Argument om att grävlingen skulle vara en avgörande predator på hotade fågelarter används för att motivera jakt, men artens föda består huvudsakligen av daggmask, insekter, mindre ryggradslösa djur, rötter och bär. Predation på fågelbon är inte dess huvudsakliga näringskälla och kan inte ensamt motivera generell jakt.

Det finns dessutom indikationer på att grävlingen minskar. Mot denna bakgrund bör allmän jakt på grävling upphöra. Eventuella lokala problem kan hanteras genom riktad och strikt behovsprövad skydds jakt.

Jakt på små mårddjur

Vilda Djurens Skydd anser inte att jakt på små mårddjur (småvessla, vessla och hermelin) skall förekomma om det kommer som förslag.

Dessa arter är små, diskreta rovdjur med låg kroppsvikt och begränsad bytesstorlek. De har en viktig ekologisk funktion genom att reglera smågnagarpopulationer och därmed indirekt påverka spridningen av gnagarskador och vissa smittor.

Bestånden är svåra att inventera och det saknas tillförlitliga populationsdata på nationell nivå. När kunskapsläget är bristfälligt ska försiktighetsprincipen tillämpas. Att tillåta jakt på arter vars populationsstatus inte är robust fastställd är inte förenligt med en modern och vetenskapsbaserad förvaltning.

Mot denna bakgrund bör små mårddjur – småvessla, vessla och hermelin – inte omfattas av allmän jakttid.

Allmän jakttid, vildsvin

Vilda Djurens Skydd anser att jakten på vildsvin av etiska skäl måste begränsas till perioder då suggor inte har beroende ungar.

Nuvarande jakttid (1 april–31 januari, med jakt på årsungar året runt samt skydds jakt hela året) innebär i praktiken att arten är jaktbar under nästan hela året och dygnet runt. Detta är inte förenligt med en etiskt hållbar förvaltning. Vildsvinets reproduktionsbiologi kräver särskild hänsyn:

Parningstid: oktober–januari

Yngelperiod: mars–april

Digivning: mars–augusti

En sugga kan dia upp till åtta kultingar. Kultingarna är inte avvanda förrän vid 16–20 veckors ålder. Att under denna period bedriva omfattande jakt, särskilt nattetid, innebär en betydande risk att suggor fälls medan kultingar fortfarande är beroende av modersmjölk. Det leder till indirekt lidande och hög dödlighet bland ungar.

Att vuxna djur är fredade under februari och mars visar att även jaktintresset erkänner att föryngringssäsongen kräver särskilt ansvarstagande. Det är inkonsekvent att samtidigt tillåta en så lång jaktsäsong i övrigt att suggor med beroende ungar riskerar att fällas.

Tid på dygnet

Jakt bör endast tillåtas i fullt dagsljus, från solens uppgång till solens nedgång. Nattjakt ökar risken för felskjutningar, skadeskjutningar och felbedömningar av djurens ålder och kön. Av djurvälwärts- och säkerhetsskäl bör jakt dygnet runt inte tillåtas.

Förslag

Jakttiden bör begränsas till **1 augusti–31 december**, då risken är mindre att sugor har mycket unga, helt beroende kultingar. Skydds jakt bör vara strikt behovsprövad och inte fungera som en generell förlängning av allmän jakt.

Sammanfattningsvis måste vildsvinsförvaltningen vila på djurvälwärts, försiktighetsprincip och respekt för artens biologi. En nästan året-runt-jakt, dygnet runt, är inte förenlig med dessa principer

Allmän jakttid, dovhjort

Vilda Djurens Skydd föreslår en tydligare biologiskt anpassad jakttid för dovhjort:

1 september–30 september samt 15 november–31 december.

Nuvarande jakttider innebär att kalv får jagas från 1 september till 31 mars, och att jakt i olika former pågår under stora delar av året. Detta är inte förenligt med artens reproduktionsbiologi och djurvälwärts.

Hänsyn till reproduktion

Dovhjorten är det hjortdjur som brunstar senast.

Parningstid: 15 oktober–15 november

Yngelperiod: maj–juni

Digivning: maj–oktober

Samtliga hjortdjur diar sina kalvar långt in på hösten. Jakt under eller i direkt anslutning till brunsten stör reproduktionen och innebär ökad stress och risk för felavskjutningar. Därför bör ett jaktuppehåll gälla mellan 1 oktober och 15 november, vilket sammanfaller med brunstperioden.

Med hänsyn till förekomsten av höga lokala tätheter kan jakt tillåtas före brunsten (september) och efter brunsten (från mitten av november), men inte under själva reproduktionsperioden.

Tid på dygnet

Av säkerhets- och djurvälståndsskäl bör jakt endast tillåtas i fullt dagsljus, det vill säga från solens uppgång till solens nedgång. Jakt i gryning och skymning ökar risken för felskjutningar, skadeskjutningar samt olyckor med tamboskap och trafik. Risken är särskilt hög vid drivning med hund.

Skydds jakt och kalvjakt

Den mycket långa tillåtna jakttiden på kalv (1 september–31 mars) är svår att motivera etiskt, särskilt med tanke på den långa digivningsperioden. Skydds jakt bör vara strikt behovsprövad och inte fungera som en generell förlängning av ordinarie jakt.

Sammanfattningsvis bör jakten på dovhjort tydligare anpassas till artens biologi, med ett obligatoriskt uppehåll under brunsten samt begränsning till fullt dagsljus. En sådan ordning stärker djurvälstånd, säkerhet och en långsiktigt hållbar förvaltning.

Allmän jakttid, kronhjort

Vilda Djurens Skydd föreslår att jakttiden för kronhjort begränsas till 15 oktober – 31 december, samt att tydligare biologiska och etiska principer införs i förvaltningen.

Hänsyn till reproduktion

Kronhjortens reproduktionsbiologi kräver anpassade jakttider:

Parningstid: 15 augusti – 20 september

Yngelperiod: maj – juni

Digivning: maj – oktober

Nuvarande jakttider innebär att jakt bedrivs i direkt anslutning till eller under brunstperioden. Detta innebär störning under reproduktionen och risk för att hondjur med beroende kalv fälls. Samtliga hjorddjur diar sina kalvar långt in på hösten, vilket kräver särskild försiktighet.

Jakt bör därför inte ske före 15 oktober.

Åldersstruktur och handjurens andel

Minst 10 % av de fällda handjuren bör vara mellan 6 och 14 år gamla. Kronhjortar kan liksom älgar och hästar bli 25–30 år gamla, men i dagens förvaltning når få handjur högre ålder. En naturlig och ekologiskt sund åldersstruktur kräver att en andel vuxna handjur tillåts uppnå full biologisk mognad.

Årskalvar och vårjakt

Årskalvar bör inte fällas under våren på grund av risken för förväxling med fjolårshindar. Dessutom saknas vetenskapliga belägg för att vuxna djur lämnar området när kalv fälls. Att skjuta årskalvar i syfte att skydda skogsplanteringar är därför inte en självklar eller evidensbaserad åtgärd.

Skydds jakt bör vara strikt behovsprövad och inte fungera som en generell förlängning av jaktsäsongen.

Tid på dygnet

För att uppnå nolltolerans mot felskjutningar bör jakt endast tillåtas i fullt dagsljus, från solens uppgång till solens nedgång. Jakt i gryning och skymning ökar risken för

felskjutningar, skadeskjutningar och olyckor med tamboskap och trafik, särskilt vid drivning med hund.

Särskilda populationer

Särskild hänsyn bör tas till den nominatform som förekommer i Skåne län samt populationerna på Halle- och Hunneberg, där genetiska och historiska värden motiverar försiktighet.

Sammanfattningsvis bör jakten på kronhjort tydligare anpassas till artens biologi, reproduktion och behov av en sund åldersstruktur. En begränsad jakttid från 15 oktober till 31 december samt strikt dagsljusjakt är nödvändiga steg mot en etiskt och ekologiskt hållbar förvaltning.

Vi vill också påpeka att jakttider som;

- överlappar reproduktionsperiod
- inte säkerställer en naturlig åldersstruktur
- medger mycket lång kalvjakt
- saknar tydlig vetenskaplig koppling till aktuell populationsanalys,

kan ifrågasättas i förhållande till habitatdirektivet.

För att uppfylla unionsrätten krävs att jakttider och uttag tydligt kan motiveras med aktuell vetenskaplig dokumentation som visar att gynnsam bevarandestatus upprätthålls, samt att försiktighetsprincipen tillämpas när osäkerhet föreligger

2.4. Jakt för att förebygga skador av vilt - Skydds jakt på enskilds initiativ

Vilda Djurens Skydd föreslår att skydds jakt på enskilds initiativ avskaffas och att det definitivt inte införs ytterligare arter såsom talgoxe och svalor. Dessa arter orsakar endast undantagsvis skador som kan anses vara allvarliga i juridisk mening. För svalor gäller dessutom att populationerna uppvisar minskande trender, vilket ytterligare talar mot generella lättnader i skyddet.

En generell möjlighet till skydds jakt riskerar att förskjuta synen på vilda djur från skyddsvärda delar av ekosystemet till störande inslag som kan avlägsnas vid minsta olägenhet. Skydds jakt ska enligt lagstiftning och EU-rätt vara ett undantag, inte ett rutinmässigt eller bekvämlighetsbaserat verktyg.

Att möjliggöra jakt under stora delar av året på ett växande antal arter utan individuell prövning och dokumenterat behov riskerar att urholka respekten för

vilda djur som kännande varelser med ett egenvärde. En sådan utveckling strider mot principerna om försiktighet, proportionalitet och samexistens som bör präglade modern naturvård

Skydds jakt på eget initiativ - Fåglar

Vilda Djurens Skydd avstyrker nuvarande ordning som medger omfattande skydds jakt på enskilda initiativ året om, även när djuren har ungar. För varje revidering så utökas antalet arter och jakten underlättas och uppgår nu till ett stort antal fåglar. Tex Gråsparv, hussvala, ladusvala och pilfink, grågås, kanadagås, vitkindad gås, sångsvan, trana, häger och bläsand, vidare föreslås nu att fågelbo och ägg av björktrast, blåmes, fiskmå, gråsparv, gråtrut, havstrut, hussvala, kaja, ladusvala, pilfink, ringduva, skata, sädesärta och tamduva får förstöras och ungar avlivas om allvarlig skada eller olägenhet orsakas av att fågel byggt bo i ett hus eller en gård.

EU-rättsligt perspektiv – Fågeldirektivet

Skydds jakt på fåglar regleras av Fågeldirektivet. Artikel 9 medger undantag från skyddet endast om;

- det saknas annan lämplig lösning
- undantaget är strikt kontrollerat
- undantaget är selektivt och proportionerligt
- rapportering och uppföljning säkerställs

Den svenska implementeringen i bilaga 4 till jaktförordningen saknar den avgörande formuleringen om att undantag endast får ske ”om det inte finns någon annan lämplig lösning”. Detta innebär en ofullständig och rättsligt bristfällig implementering av direktivet.

Skydds jakt på enskilda initiativ innebär att myndigheterna i praktiken släpper kontrollen över;

- antal fällda individer
- om alternativa lösningar prövats
- om jakten är proportionerlig
- om arten påverkas populationsmässigt

Detta strider mot kravet på kontroll och rapportering enligt artikel 9 samt EU-kommissionens vägledning.

Förstörelse av bon och ägg

Förslaget att tillåta förstörande av bon och avlivning av ungar vid "olägenhet" är särskilt problematiskt. Vad som utgör "olägenhet" måste preciseras. Annars riskerar en omfattande och rättsosäker tillämpning i strid med artskyddsförordningen och fågeldirektivet.

Rapportering och SOU 2025:32

Delbetänkandet (SOU 2025:32) konstaterar tydligt att rapporteringssystemet måste stärkas för att Sverige ska uppfylla EU-rätten.

Idag saknas;

- fullständig rapportering av skydds jakt på enskilds initiativ
- kontroll av påskjutna och skadade djur
- samlad effektanalys på populationsnivå

Detta gäller särskilt skydds jakt på arter som storskarv, vitkindad gås, trana och sångsvan. Utan obligatorisk och kontrollerad rapportering kan Sverige inte uppfylla sina rapporteringskrav.

Att fortsätta med skydds jakt på enskilds initiativ utan fungerande kontrollsystem innebär en risk för överträdelseförfarande från EU-kommissionen vid en anmälan. Något som Vilda Djurens Skydd kommer att utvärdera utifrån slutförslaget.

Skarv och predatorförvaltning

Förslaget att utöka jakt i fredningsområden och möjliggöra omfattande avskjutning i havsmiljö saknar tillräcklig konsekvensanalys;

- ingen säkerställd effekt på fiskbestånd
- risk för störning av havsörn, fiskgjuse, skräntärna m.fl.
- ingen analys av bly- eller hagelspridning
- skydds jakt får enligt EU-rätten inte bli populationsreglerande.

Skydds jakt på eget initiativ – Däggdjur

Vilda Djurens Skydd avstyrker nuvarande ordning som medger omfattande skydds jakt på enskilds initiativ året om på ett stort antal däggdjur, däribland ekorre, grävling, rödrev, hermelin, iller, Fälthare, vildkanin. Årskalv av älg, dovhjort, kronhjort samt vildsvin.

Denna ordning innebär att jakt kan ske utan individuell tillståndsprovning, utan säkerställd kontroll, utan förebyggande åtgärder och utan hänsyn till fortplantnings- och digivningsperioder. Detta står i konflikt med Art- och habitatdirektivet som kräver att exploatering inte får äventyra artens gynnsamma bevarandestatus och ska vara proportionerlig samt kontrollerad.

Att tillåta jakt året runt innebär i praktiken att dräktiga honor och djur med beroende ungar kan fällas, med indirekt dödlighet och påverkan på populationens framtidsutsikter som följd. En sådan ordning är inte förenlig med försiktighetsprincipen.

Skydds jakt ska vara en sista utväg efter att förebyggande åtgärder prövats. Fokus bör därför ligga på skadeförebyggande insatser, anpassning och samexistens – inte på generella möjligheter till avskjutning utan myndighetskontroll.

Vilda Djurens Skydd kräver att skydds jakt på enskilds initiativ avskaffas och ersätts med tillståndspliktig, kontrollerad och rapporterad provning i varje enskilt fall.

Samlad slutsats skydds jakt på enskilds initiativ;

- brister i rättssäkerhet
- strider mot fågeldirektivets krav på alternativprovning
- saknar tillräcklig kontroll och rapportering
- riskerar att bli populationsreglerande
- undergräver respekt för vilda djur

Vilda Djurens Skydd föreslår därför;

- att skydds jakt på enskilda initiativ helt avskaffas eller starkt begränsas och regleras
- att undantag endast får ske efter tillståndsprövning.
- att ett obligatoriskt, fungerande rapporteringssystem införs innan några ytterligare undantag medges.
- att fokus flyttas från avskjutning till förebyggande åtgärder och samexistens.

Avslutande synpunkter

Vår förhoppning är att Naturvårdsverket i sitt slutliga förslag väljer att stå upp för en viltförvaltning som vilar på ekologisk kunskap, djuretiska principer och respekt för gällande EU-rätt. Sverige har möjlighet att gå före och visa att förvaltningen av vilda djur kan präglas av ansvar, försiktighet och långsiktighet.

Vi förväntar oss att myndigheten tydligt markerar att vilda djur inte enbart är en resurs att utnyttja, utan kännande individer med egenvärde och en oundgänglig roll i ekosystemen. Den nuvarande omfattningen av jakt och exploatering riskerar annars att befästa en syn som varken är etiskt försvarbar eller förenlig med målen om biologisk mångfald.

Naturvårdsverket bör därför låta sitt slutliga förslag spegla modet att förändra – att prioritera samexistens, minska onödigt lidande och låta naturens egna processer verka. Allt annat riskerar att befästa en föråldrad syn på vilda djur som framtida generationer med rätta kommer att ifrågasätta

Med vänliga hälsningar

Magnus Orrebrant

Magnus Orrebrant

Styrelseordförande Vilda Djurens Skydd